

СКРІЗЬ ПОНАД ОЗЕРАМИ ПОВНО БЕЗРОБІТНИХ, ПЕЧУТЬ РИБУ НА КАМЕНІ

Вінніпег, Ман.

По усіх білих містах на кожній залізничній станції можна побачити висланників солвейшн армії, що вигравляють та вибувають в той час, як робітники ходять голодні зморені. Це й виспівують оті солвейшн армії, вихваляють цей лад насильного вислану й виголоджування трудящих мас.

Скрізь понад озерами по доволі залізничного шляху видно гурти безробітних. Одні з них ловлять рибу, інші печуть на камні. На отих камінних безробітні днюють і ночують. Заживають бентежних "проспериті" в канадській країні. Хоч робітники ті самі набували безліч фабрик, натворили усього добра, самі ж зараз не мають навіть де притулитись, а тиняються понад берегами озер і кормляться єдиною рибкою, яку зловлять. Отак дикоростає та тих безробітних капіталістична класа й викинула їх на вулицю гинути в голоді.

Чимало робітників, ще задрманених попівськими темітелями, допомагають панівній класі в здавлюванні робітничого визвольного руху. Допомагають панській поліції насилу

нищити робітничий рух і громити свідоміших робітників. Таке саме й трапилось мені в Торонто.

На 31 травня я переходив через парк, що саме знаходиться напроти католицької кузні, як прозвали робітники оту церковницю. Став я до розмови з одним робітником. До нас пришло ще декілька робітників. Ми побалакали хвилину, аж один з тих робітників звідомив, що зараз до нас прийде поліція, бо нас побачив в парку старший церковний братчик, який покликає на нас поліцію.

Так і сталося. За малу хвилину прибули до нас 200-футові потвори і стали нас розганяти з парку. Навіть малими гуртками не можуть стояти тут робітники, бо на їх зараз кличуть оті церковники поліцію, кличуть на свого таки брата, робітника. Те саме діється по інших містах.

Задурманені попівськими темітелями та свистачами невідомі робітники самі спинають той визвольний робітничий рух, допомагають невідомо панівній класі надалі морити робітників голодом. І коли вони порозуміються?

Мандрівний робітник.

ІДЬМО В КОКРЕЙН, ТАМ ДУЖЕ БАГАТО ВБИВАЄ РОБІТНИКІВ, ДІСТАНЕМО РОБОТУ

Форт Вільям, Онт.

У нас вже відмовили безробітним отой жербущий реліф, кажуть радні міста навіть не приходити більше за реліфом. Справляють безробітних до факерського будинку, насміхаючись з їхнього безвихідного становища. Робітники кидаються в пошукуванні за роботою у всі сторони. От зараз усі кидаються в сторону Кокрейна, де будуть електричні станції. При отій будові гинуть робітники від посиленого виснаження, їх шматують в праці, однак, на те ніхто з отих безробітних не вважає, кожний чекає

з них на те, щоб заступити місце вбитого робітника в праці. Поміж безробітними в тутешній місцевості так і можна почути розмову:

— Ідьмо до Кокрейна, там дуже вбиває робітників в праці, ми там напевно дістанемо роботу.

І вони їдуть туди, їдуть, не збоївши працювати, а їдуть тому, що там "дуже вбиває робітників в праці". Вони вже так зморені голодом, що для їх немає ніякої небезпеки, що загрожувала б їхньому життю, вони готові шпору заглянути увічі смерті.

Ф. Кулик.

НІЧ. НАДВОРІ ТЕМНО. ВІТЕР БЄ В ОБЛИЧЧЯ. ІДНИЙ ДИМ ВИПІКАЄ ОЧІ

Руан, Кве.

Ніч. Надворі темно. Вітер бє в обличчя. Ідний дим випікає очі. На даху залізничних возів бовбайють людські постаті, ворухаються враз з вітром і поїздом. Це безробітні їдуть з Кокрейна до Руан, а може й далі.

Між ними робітники усіх національностей. Є досить робітників англійців, французів, українців, хорватів, поляків й інших. Усі вони терплять зараз голод і нестачу праці, усі вони почувуються за жертви ка-

піталістичного насильного виснаження.

Оті безробітні — це обрабована, обкрадена, експлуатована класа, позбавлена усіх прав і засобів до життя. В них зараз не осталося більше нічого крім отієї виснаженої і змореної робочої сили, й тієї не мають де спродати.

Усі вони покинули родини і пустились в далекий світ шукати купця на їхні мозолісті руки, на виснажену силу. Та да вони почувуються за жертви ка-

пінти нидіє, вони без праці, голодують. Їдуть отак на даху вагонів вже 2—3 тижні, переїжджають з одного міста в друге. Сидять вони на даху вагонів, на клячах, їх калічить ота Тада безнастанно, та вони їдуть.

Ночами вони шукають собі нічлігу понад озерами, по лісах, преріях. Над вогнем розпарюють своє схудле і виммереле тіло і засипляють. Засипля-

ДИВИСЬ-ДИВИСЬ ТАТО! БОМИ ІДУТЬ!

Нестов, Алята.

29 травня. Прийшов я на пошту. Ще не наспіли листи й часописи. Надіхав мішаний поїзд. В пасажирських вагонах немає ні одної людини. Їдуть по-рожні. А на флет карі їде 8 безробітних. Битують тренамають з Атабаски. У їх обличчя счорніли, вони обдерті, на вигляд подібні самій смерті.

Їдуть вони шукати праці. Дош з градом ляцять їх просто в оті зголоджені обличчя. Затрималися на станції. З помешкання пошти вибіг синок почтаря, і, сміючись, закликав:

— Дивись, дивись тато, боми їдуть...

Батько, почтар, поглянувши з-під лоба на тих безробітних, відповів синові:

— А то добра медицина на тих бомах. Їх навіть і самий бог карає. Вони не хочуть робити.

На тому закінчив свою повча-

ючу розмову батько-почтар зі своїм сином. Отак заговорив той, що його кормлять робітниками й бідняцькі фермери, дають йому життя. Бо хто ж побудував усе те, що навколо нас бачимо? Робітник! Хто збудував навіть отой будинок, в якому провадять зараз панське життя той самий почтар зі своїм сином? Робітники! Так, усе те побудували робітники, дали панівній класі й її наймитам гуляти життя, а самі ж робітники не мають навіть де заховати своє граву, дощу й зимна, не мають що їсти, мусять їхати по дахах поїздів тягарових, хоч пасажирські поїзди їдуть по-рожні.

І за усе те ще й бомами називають отих обкрадених від праці і життєвих потреб усіх паразитів. Самі ж вони нічотієнько не зробили для тієї країни, нічим не причинились до її розвитку, дарма, що звуть себе патріотами.

Фармер.

ПРАЦЮЄМО В ПОРТ АРТУР ГІРШЕ НЕВІЛЬНИКІВ

(Подаємо ці два дописи за офіційним органом Воркерс Юніті Ліг "The Great Lakes Transport-Worker" — групи докових робітників в Порт Артур і Форт Вільям.)

Порт Артур, Онт.

Ми робимо на фрейт-шедї при виладуванні й наладуванні кораблів. Капіталістична класа прикувала нас до тих доків як невольників. На тій фрейт-шедї приковано більше 300 робітників з Порт Артуру. Оті робітники днями й ночами стережуть кораблів, коли вони відходять і приходять.

Робітники ті приходять вже в 7 годині кожного ранку. З отого числа 300 робітників візьме нас невеличке число, а іншим каже прийти в 10 годині перед полуднем. Приходимо в 10 годині, нам каже прийти в 3 години поноудні. Приходимо в 3 години, чуємо: — Прийдіть в 7 годині вечером. А там далі в 10 годині нічю і т. д. І робітники ходять, а то й так вистоять на місцях і чекають, коли до їх покликають боми до праці.

Є питання: І защо робітники так витрачають дні й ночі по отих доках?

Зате, що ми ходимо днями й ночами, вистоюємо й вибікуємо праці, небагато з нас вбиває

заробити \$25.00 на два тижні, деякі беруть за свою працю (коли її дістануть) по \$18.00 на два тижні, а ще інші по \$7.00—\$8.00 теж на два тижні. За відомленням буржуазної преси працює тут в літ не більше 300 робітників на тих доках.

Одну-дві години поробити робітник на одну добу і за той час мусить віддати уся свою силу. Навколо нас повно капіталістичних наганячів, вони щораз підганяють нас, що й задихуємося в роботі. І будуть так гонити нами, аж доки ми, докові робітники, не зорганізуємо у себе Воркерс Юніті Ліг, і спільними силами не поставимо опору тому виснаженню нашої праці й спід ап системі.

Догузник.

БОСИ ПОБИВАЮТЬ ДОВОХ РОБІТНИКІВ В ПОРТ АРТУР

Порт Артур, Онт.

Тут працюють по пару годин робітники при виладуванні кораблів. Працюють так силь-

но, що вбравши на їх мокре від поту. Хоч важко працюють, нічого не мають з тієї праці. Над отими робітниками повно босів, підбосків і інших наганячів праці. Є 3 головні боси, 5 підбосів, декілька старших черкерів, що мають теж право те саме, що й боси.

Скоро надпливе пароплав так тільки й чуті:

— Коман! Гадем... Вейк ап!

Робітників ачасть боси побивають. Головно бить тих робітників, що трюкують. Бють їх боси, штовхають черкери, копають їх, тюрмостять ними. Згадати ще слід, що оті гончі мало коли є тверезі. Якось одного разу ми працювали наїчі. Коло доку було 2 кораблі. Роботи коло тих кораблів було багато, робітників вийшло мало тієї ночі. Боси почали гонити робітників та поштовхувати їх, куди попало. Одного робітника панний бос так штовхнув сильно, що той тугарем повалився на землю, а колеса потовкли сильно йому ноги. Переїхали почерез їх. Робітник той не міг піднятися на ноги. Бос, замість допомогти робітникові, самий заховався, щоб його ніхто не побачив. На троку переїхав той робітник аж до рани без ніякої лікарської допомоги. Три тижні лежав він хворий, до того ще й з роботи його відправили. Сказали: — Ти не уважайш на себе. Ще дивисься, щоб задурно брати гроші.

Доковий робітник.

НЕМАЄ ТИХ РОБІТ, ЯКІ ОБІЦЯЛИ ПАНИ З ВЕСНОЮ

Нью Ватерфорд, Онт.

У цій місцевості ще зімло дурили пани в своїй пресі, що з весною розпочинають великі роботи й усунуть безробіття. Надійшла весна, не видно тих робіт. Говорили ще пани, що будуть по стрітах закладати сур-пайпи й багато робітників дістане працю. Безробітні чекали на ту працю. І в травні місяці почали трохи роботу на стрітах.

Одначе, та робота ніяк не зменшила того масового безробіття в цій місцевості. Вже й усікі обмеження у прийнятті до тієї роботи придумади пани, все ж таки й це не багато помагає. Зараз проголосили, що дають лише працю тим безробітним, що мають канадські горжанські папери. І ті ще мусять мати спеціальну поведку від місцевої ради.

Інших безробітних гонять з одного місця в друге, виголоджують їх до загину. І будуть пани гонити й виголоджувати безробітних до того часу, аж вони не повстануть зорганізованою силою і не заставлять панів дати їм працю або повне втримання.

М. Юрчук.

ЧЕТВЕРТА ВСЕКАРВА КОНФЕРЕНЦІЯ СЕКЦІЇ МОЛОДІ Т-ВА УКР. РОБ. ФАРМ. ДІМ

відбудеться в днях 13-го і 14-го липня 1931 р., в салі Українського Робітничого Дому у Вінніпегу.

Цим повідомляється всі відділи Секції Молоді ТУРФДім в Канаді, що Центральний Комітет Секції Молоді ТУРФДім на засіданні в четвер, 11 червня 1931 р., ухвалив, що Четверта Всекарва Конференція Секції Молоді ТУРФДім відбудеться в днях 13-го і 14-го липня, в Укр. Роб. Домі у Вінніпегу.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття конференції.
2. Вибір верифікаційної комісії, провірення уповноважень делегатів і півт.
3. Вибір голови й секретарів конференції.
4. Вибір комісії: статутної, організаційної, резолюційної, політично-освітньої, пресової, культурно-мистецької, спортової, по питанню політичної і економічної боротьби робітничої молоді в Канаді.
5. Доповідь представника Політбюро ЛКМ.
6. Доповідь представника ЦВК ТУРФДім.
7. Політичний і організаційний звіт ЦК СМ.
8. Доповідь про діячу організацію ТУРФДім.
9. Звіт комісії і ухвали резолюцій.
10. Вибір Центрального Комітету.
11. Закриття конференції.

Якщо є якісь поправки або додатки до програми, то вони повинні бути завчасу прислані до ЦК СМ ТУРФДім, щоб включити їх в програму і щоб доповідачі мали змогу включити ці питання в свої доповіді.

Всі відділи Секції Молоді ТУРФДім повинні широко обговорити і передискутувати вище подану програму, взяти активну участь в передконференційній дискусії на сторінках нашої преси і всі пропозиції завчасно засилати до ЦК СМ ТУРФДім.

Доповіді не є поділені по певним галузям праці, але загальні доповіді, включаючи всі ділянки праці. Це дасть можливість делегатам взяти активну участь в дискусії на конференції по всіх ділянках нашої праці.

З товариським привітом,

За Центр. Комітет Секції Молоді ТУРФДім,

Ф. Палюк, голова.

М. Король, секретар.

ЧИТАЙТЕ "ВОРКЕРА"!

ЧИТАЙТЕ І БОРІТЬСЯ! БУДУЙТЕ СИЛЬНУ РОБІТНИЧУ ПРЕСУ!

Без бойової газети, що є провідником і організатором у боях робітників, не може бути дійсного робітничого руху.

Сьогодні в Канаді нема робітничої газети в англійській мові, що провадила б класову боротьбу, за вином "Воркера". Через дев'ять років ця газета відбивала всі спроби знищити її й далі виходить тижнево та освідомляє класово робітників від моря до моря.

Передплата: на рік \$2.00; на пів року \$1.00. Поодинокое число 5 центів.

Тут є карта замовлення. Виповніть її та зашліть негайно!

Enclosed find for my subscription to the "Worker"

for a period of

Name City

Address

THE WORKER

94 A CHURCH STREET

TORONTO

ONTARIO

В. БОНДАРЕНКО

Я --- КОЛЕКТИВ

(Продовження.)

Всі травні соки зрештою розкладають харчові речовини на простіші хемічні складові частини. А в такому вже вигляді їх легко вбирає слизниця кишок.

125 КВАДРАТНИХ МЕТРІВ ВСИСНОЇ ПЛОЩІ.

— Ми знов маємо звернути свою увагу на те, чому травне приладдя побудоване так, що являє собою довжелезну трубку. Ми вже зазначали, що цією трубкою їжа пересувається, і в цей час із численних джерел алються хемічні, травні соки, гоїно просякають їжу й розкладають її речовини на простіші, більш придатні для вбирання. Але чи пояснюється тільки цим те, що травний шлях є довга трубка? Які будуть ваші міркування?

— Очевидно, крім хемічної обробки, в травному шляху відбувається ще й часто фізична обробка їжі...

— А вже ж. Треба ж, щоб цупкі частини їжі роздрібнілися і взагалі вся їжа перетворилася на юшку...

— Товариші, що так гадають, цілком праві. Їжа, що ми її вживаємо, ще далека до того, щоб її легко проскакали травні соки. Треба ж і роздрібнити величезні шматки їжі й перемішати її з травними соками. Оце й відбувається в довгій травній трубці.

— А які ж рухи бувають у кишках?

— Ці рухи бувають різні. Поперше, стінки шлунку рухаються так, що наче перетирають, а найбільше перемішують їжу. Це допомагає якнайкращому травленню її.

У кишках рух ще більший. По всьому кишківнику повсякчасно пробігає хвилястий рух, що допомагає їжі пересуватися вздовж кишківника, а також перемішує їжу й тим самим сприяє якнайкращому травленню її. Окрім того, окремі ділянки кишок ще й гоїдаються, отже перемішують рідку харчову юшку. Усі ці рухи на протязі довжелезної харчової трубки забезпечують добру обробку їжі. У наслідку цієї обробки добре розведена й хемічно підготована їжа цілком готова для вбирання. Що ж сприяє якнайкращому вбиранню? Як ви гадаєте?

— Знов таки те, що кишківник дуже довгий, отже й має величезну поверхню.

— Так. Для якнайбільшого вбирання потрібний кожний квадратний сантиметр, отже людський організм протягом тисячоріч удосконалив так свій травний апарат, що в порівнянні невеличкий дупляний, от як черевна, він скупив величезну поверхню. І справді, якщо розпростати всі зморшки й торочки кишок, то перед нашими очима розстелася б велика поверхня у 125 квадратних метрів. Уявіть собі ділянку землі в 5 метрів завширшки і 25 метрів завдовжки, то скільки ж води вбирала б у себе ця нива, щоб наситити свою спрагу родючої землі?

— Сотні відер води треба було б вилити, щоб хоч раз її напоїти.

— От-от. А такі ж такі розміри має поверхня нашого травного приладдя. Ви бачите, які величезні можливості вбирати в себе рідкі речовини має наш кишківник. Але не подумайте, що ця поверхня вбирає лише сотні відер води, як ота нива, про яку ми щойно казали. Ні.

Тут робота куди складніша, ніж вбирання простої води. Харчова юшка є міцний розчин різних ввібрати потрібне й викинути геть усі непотребні, усе нестравне й зайве. І поки харчова юшка переливається в кишках, вона щільно стикається з найменшими зморшками кишок. А кишкові торочки весь час занурюються в харчову юшку й висмоктують з неї все поживне.

— А хіба є в цій юшці щось поживне, коли, як ви зазначили, в ній усі харчові речовини вже розкладені на простіші хемічні речовини? Я вважав би за поживніший будякий жир, але

А кишкові торочки весь час занурюються в харчову юшку й висмоктують з неї все поживне.

коли він розкладений на глицерин і жирні кислоти, то яка ж з нього поживність?

— Ось тому ж воно й є, що жадний найкращий жир, білок чи там вуглеводня не задоволюється в організмі сам по собі. Жири обов'язково розкладаються на глицерин і жирні кислоти, білки — на альбумози, пептони тощо, а вуглеводня перетворюються на виноградний цукор. Саме ці речовини всмоктуються в слизницю кишок, а далі вже в самому тілі перетворюються на властиві організмові жири й білки. Вуглеводня їжі теж перетворюються на особливий тваринний цукор, глікоген, а потім уживаються на працю організму.

— Де ж відбувається усе це перетворення простих речовин на речовини самого тіла?

— Можна гадати, що деякі речовини властиві тілу, утворюються в стінках самої кишки. В печінці цукор їжі перетворюється на глікоген. А деякі речовини остаточно виробляються вже в самих клітинках, куди їх приставляє кров.

Отже, товариші, ми з вами тепер знаємо, як речовини зовнішнього середовища перетворюються на речовини тіла і тим самим стають складовими частинами суцільного колективу-організму. Знаємо ми також, що кров приставляє всі заховані речовини від харчотравних органів до всіх частин тіла.

Але ми повинні пам'ятати, що організм застосовує різні речовини зовні не лише за допомогою харчування. В організмі відбувається ще один важливий процес газообміну, що звється диханням. Отож ми зараз же після розділу про живлення перейдемо до дихання.

ВУЛИЧНІ БОЇ В БЕРЛІНІ.

В річницю розв'язання робітничої організації "Ротерфонт-кемпфер", устроїли берлінські робітники під проводом комуністів велику демонстрацію в односторонній "Ротерфонт-кемпфер". Проти демонстрантів виступив з початку незначний відділ поліції та хотів розігнати демонстрантів. Та демонстранти наперли на поліцію, обкидали її камінням, при чому було ранено кількох поліцаїв. Демонстрація пішла далі головними улицями Берліна, де прийшло до боїв з більшими відділами поліції. Бої тривали кілька годин. Були ранені. Поліція арештувала багато робітників.

Бельгійська поліція, діставши інформацію від Мек-Дональдової охорони, двічі затримала на кордоні представника англійської компартії тов. Політа що їхав на з'їзд Компартії Бельгії. Проте тов. Політ пішки дістався до Серену і вітав зїзд.